

PRESEK

List za mlade matematike, fizike, astronome in računalnikarje

ISSN 0351-6652

Letnik **26** (1998/1999)

Številka 3

Strani 136-137

Martin Zadnik:

29. FIZIKALNA OLIMPIADA : SKORAJ NA VRHU SVETA

Ključne besede: novice, fizika, tekmovanja, mednarodne olimpiade, Reykjavik.

Elektronska verzija: <http://www.presek.si/26/1373-Zadnik.pdf>

© 1998 Društvo matematikov, fizikov in astronomov Slovenije

© 2010 DMFA - založništvo

Vse pravice pridržane. Razmnoževanje ali reproduciranje celote ali posameznih delov brez poprejšnjega dovoljenja založnika ni dovoljeno.

29. FIZIKALNA OLIMPIADA: SKORAJ NA VRHU SVETA

Začelo se je drugega julija zjutraj na Brniku, zapletlo pa že istega dne popoldne v Frankfurtu. Na že davno rezerviranem letalu za Islandijo za slovensko sedmerico na lepem ni bilo prostora. Grozilo nam je, da bomo prespali v Frankfurtu, a so našli zvezo za Reykjavik, toda – preko Pariza. Tako smo spoznali še Air France in letališče Charles de Gaulle, kjer mrgoli zajcev. Tam so nas poskušali poslati spet v Frankfurt, a po vseh težavah smo se le znašli na letalu družbe Icelandair in približno ob dveh ponoči pristali na letališču Keflavik. Peljali so nas v Reykjavik in namestili v hotel, spremljevalca v enega, ostalih pet pa v drugega – vse po pravilih. Zjutraj smo šli na uradno otvoritev olimpiade, kjer je naš vodič Áki, študent glasbe, igral trobento, nato pa še na sprejem k županu Reykjavika. Do tedaj smo že spoznali zoprno islandsko vreme, to je nenehen dež in pa veter, ki naredi dežnike neuporabne.

Drugi dan našega bivanja na Islandiji je bilo teoretično tekmovanje. Naloge smo reševali v športni hali Laugardalshöll, kot vedno pet ur. Prva naloga je obravnavala kotaljenje pravilne šeststrane prizme (svinčnika) po klancu, druga obnašanje vode pod ledeno kapo ob vulkanskem izbruhu, tretja pa meritve sevanja radijskih valov sestavljenega izvira iz naše galaksije. Po tekmovanju so nas peljali na ogled črpališča pitne vode, na katero so zaradi neonesnaženosti Islandci izredno ponosni. Zvečer smo šli na večerjo k islandskim družinam, slovenska peterica ravno k družini znanstvenika, strokovnjaka za ledenike, tako da smo se lahko pogovorili o drugi tekmovalni nalogi.

Na Islandiji v juliju sonce sicer zaide, a le za nekaj ur in tik pod obzorje, tako da je vso noč svetlo. Na dan teoretičnega tekmovanja smo ob polnoči opazovali tak zahod in sploh se nam ni mudilo spat. Spali smo vse dni bolj malo, saj se zvečer zaradi sonca ne zaveš, koliko je ura, in je mimogrede polnoč, zjutraj pa je treba vstati, da ne zamudiš tekmovanja ali drugih aktivnosti. Na dan oddiha med reševanjem teoretičnih in eksperimentalnih nalog je bila taka aktivnost za nas vzpon na goro Esja, kjer se da udobno ležati na debelem mahu.

Naslednjega dne je bilo na vrsti eksperimentalno tekmovanje. Eksperimentalno napravo je sestavljalo jedro transformatorja z dvema tuljavama in še manjša merilna tuljava. Merili smo, kako debelina kovinskega lističa, skozi katerega potekajo magnetne silnice, vpliva na zmanjšanje gostote magnetnega polja, nato še induktivnosti tuljav in relativno permeabilnost jedra. Po koncu reševanja smo si šli ogledat obrat za pridobivanje aluminija. Tekmovalci smo s tem svoje opravili in čeprav so bili občutki o

uspešnosti morda nekoliko klavrnji, smo vseeno laže zadihali. Začela sta se dva dneva aktivnosti, ocenjevalci pa so se tačas seveda "kopali" v kupih papirja.

V torek je bil na vrsti ogled narodnega parka, kjer je prikazan potek tektonske razpoke, ki poteka po dnu Atlantika. Naslednja postaja je bil precej oddaljen ledenik, pot do tja pa poteka po pokrajini, podobni tisti na Luni. Tam smo se v debelih oblekah na odprtem vozilu peljali po ledeniku, kjer se je dežju pridružil še mrzel veter. Na poti nazaj so nas opozorili na rastlinjake ob cesti, kjer gojijo banane. Za ogrevanje izkoriščajo vrele vode. Energije na Islandiji zares ne primanjkuje!

Za sredo smo si izmed dvanajstih ponujenih možnosti izbrali obisk meteorološkega urada in inštituta za zaščito pred sevanjem. Na prvem so nam rekli, da kljub vsem instrumentom za napovedovanje uporabljajo tudi preverjeno metodo, da gredo na balkon in pogledajo v nebo. Na slednjem pa smo dobili občutek, da Slovenija le ni tako majhna država, saj na omenjenem inštitutu dela le pet znanstvenikov in 1,5 (?) tajnice.

Še nekaj besed o hrani. Zaradi predhodnih informacij, ki smo jih dobili o Islandiji, smo pričakovali le izmenjavanje rib in jagnjetine, a z ničemer niso pretiravali. Zajtrk je bil tak kot pri nas. Za kosilo smo imeli na voljo bone in seznam lokalov z raznoliko ponudbo: ponekod severnjaška hrana, enkrat smo jedli celo grško polnjeno pito, morali pa smo poskusiti še McDonald's, saj je njihov hamburger na Islandiji menda najdražji na svetu. Samopostrežna večerja je bila v tekmovalni hali, in sicer ena ali dve topli jedi in množica hladnih prilog in solat.

Predzadnji dan je bila zaključna prireditev z glasbenimi točkami, govori zaslužnih za organizacijo olimpiade in seveda podelitvijo pohval in medalj. Naš izkupiček sta bili dve pohvali. Zvečer je bil organiziran še banket v hotelu bližnjega mesta, ki pa se ni zavlekel pozno v noč, saj nas je v petek zjutraj čakala pot domov. Od nje smo si po izkušnjah izpred tedna dni obetali, da bomo videli vsaj London, če ne že Moskve. A "žal" je šlo vse gladko in smo bili zvečer že doma.

Martin Zadnik
